

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Полтавський юридичний інститут

Кафедра цивільного, господарського і фінансового права

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Міжнародний цивільний процес»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти - магістр

Галузь знань - 081 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Освітня програма / спеціалізація – «Право»

Статус дисципліни – вибіркова

Рік набору – 2019

Викладач – Прохазка Ганна Анатоліївна,

асистент кафедри теоретико-правових дисциплін, кандидат юридичних наук

11 вересня 2019 р.

Полтава – 2019

Силабус навчальної дисципліни «**Міжнародний цивільний процес**»: для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» освітньої програми «Право» Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Полтава: Полтавський юрид. ін.-т Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 15 с.

Розробник:

Прохазка Ганна Анатоліївна, асистент кафедри теоретико-правових дисциплін, кандидат юридичних наук

Гарант освітньої програми

Криницький Ігор Євгенович – завідувач кафедри цивільного, господарського і фінансового права, доктор юридичних наук, професор, старший науковий співробітник

Затверджено на засіданні кафедри цивільного, господарського і фінансового права (протокол № 1 від 11 вересня 2019 р.)

Завідувач кафедри _____ І.Є. Криницький

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Міжнародний цивільний процес
Вид навчальної дисципліни	Вибіркова, належить до циклу навчальних дисциплін загальної фахової підготовки.
Викладач	Прохазка Ганна Анатоліївна, к.ю.н., асистент кафедри цивільного, господарського і фінансового права ПЮІ НЮУ імені Ярослава Мудрого
Контактний телефон	+38 0958736067
Е-mail	Annaprokhazka@gmail.com
Консультації	П'ятниця 13-00 – 16-00, м.Полтава, Першотравневий проспект, 5, ауд. 404-Б.
Онлайн консультації у Zoom (ідентифікатор конференції):	https://us04web.zoom.us/j/9148542307?pwd=aWxxb2JiREdsc2lHVzZlYU3lBY05JZz08

Анотація навчальної дисципліни

Розкривається поняття та зміст основних категорій міжнародного цивільного процесу. Вивчаються особливості процесуального розгляду окремих категорій справ за участю іноземного елемента. Розглядаються тенденції розвитку взаємодії та взаємовпливу міжнародного процесуального, міжнародного приватного права; особливості національних правових систем сучасності. Типологічні особливості правової системи України; поняття і форми реалізації норм міжнародного процесуального права в національних правових системах; юридичні форми узгодження міжнародного та національного права; засади універсалізації та уніфікації правових процесуальних норм національних правових систем. Студенти знайомляться із основними міжнародними та внутрішніми нормативно-правовими актами у вказаній сфері, особливостями процесуального розгляду окремих категорій справ за участю іноземного елемента, вчать застосовувати ці знання на практиці, а також знайомляться із правозастосовною практикою.

Мета та завдання вивчення навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Міжнародний цивільний процес» є формування у студентів системних наукових знань з теорії цивільно-процесуального права та практичних навичок пов'язаних із підготовкою і веденням судового процесу з розгляду приватноправових спорів, в яких присутній іноземний елемент або у випадках, коли справи підпадають під юрисдикцію двох або більше держав.

Навчальна дисципліна «Міжнародний цивільний процес» входить до освітньо-професійної програми за другим (магістерським) рівнем вищої освіти і спрямована на формування фахових компетентностей за спеціалізаціями в рамках узагальненого об'єкта юридичної практики. Її вивчення сприяє набуттю майбутніми фахівцями знань щодо сутності та специфіки правових явищ й процесів, що відбуваються у сфері правового регулювання цивільно-процесуальних відносин, обтяжених іноземним елементом; розумінню форм такого регулювання та зв'язку з міжнародною юридичною практикою; знань національного і міжнародного законодавства з вказаних питань.

Завдання:

-навчання студентів науково-теоретичним основам правового регулювання у сфері процесуальних відносин, обтяжених іноземним елементом;

-тлумачення та правильне застосування юридичних норм, що регулюють суспільні відносини у сфері міжнародного-процесуального права;

-вміння оперувати юридичними поняттями і категоріями у вказаній сфері;

- формування практичних навичок щодо юридичних дій у напрямку захисту прав і інтересів фізичних і юридичних осіб тощо.

– здатність інтегрувати знання, набуті у процесі вивчення цієї та низки інших

навчальних дисциплін, й розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних контекстах, зокрема:

– поєднуючи знання, набуті у процесі вивчення навчальних дисциплін «Міжнародне приватне право», «Цивільний процес », «Цивільне право», «Господарське право» щодо специфіки розгляду цивільних справ за участі іноземного елемента, правового статусу учасників, специфіки виконання судових рішень України в іноземних судах та іноземних рішень в судах України, виконання судових доручень, студенти набувають знань про особливості розгляду зазначених категорій справ, специфіку діяльності та повноваження відповідних органів та судів з даного напрямку, задля забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, інтересів держави;

– поєднуючи знання, набуті у процесі вивчення навчальних дисциплін «Цивільне процесуальне право», «Міжнародне приватне право», студенти набувають знань про особливості розгляду даних категорій справ, а також роль судових і інших правоохоронних та державних органів у реалізації повноважень покладених на них державою;

-поєднуючи знання, набуті у процесі вивчення навчальних дисциплін «Цивільне право», «Господарське право», студенти набувають знань про особливості захисту цивільних і господарських справ обтяжених іноземним елементом.

-здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності, зокрема щодо:

– застосування набутих теоретичних знань та сформованих практичних навичок щодо реалізації правового статусу суб'єктів цивільно-процесуальних відносин;

– здійснення нормотворчого процесу судовими органами;

– особливостей процесуального становища іноземців у ході захисту їх прав в судах;

– реалізації юридичної відповідальності осіб притягнутих до участі в процесі з іноземним елементом.

Місце навчальної дисципліни в структурі освітньо-професійної програми.

Пререквізити: «Цивільно-процесуальне право»; «Міжнародне приватне право», «Цивільне право», «Господарське право»

Кореквізити: «Міжнародний комерційний арбітраж», «Альтернативний розгляд цивільних справ».

Постреквізити:, «Актуальні проблеми цивільного права», «Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності», «Судовий розгляд окремих категорій цивільних справ».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати наступні результати навчання:

- Здатність опанувати знання категорій суб'єктів міжнародного-цивільного процесу та вміння розмежовувати компетенцію в ході участі іноземних осіб у цивільному процесі.

- Здатність класифікувати, характеризувати та визначати підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин за участі іноземних осіб.

- Здатність оволодіння навиками використання на практиці положень міжнародного і національного права при здійсненні судочинства за участі іноземних осіб.
- Здатність грамотно обирати та застосовувати на практиці колізійні норми.
- Здатність визначати правосуб'єктність суб'єктів міжнародного цивільного процесу, розмежовувати повноваження осіб при розгляді справи за участі іноземного елемента.
- Знання поняття, видів та джерел правового регулювання міжнародної підсудності.
- Виявляти проблеми при визначенні колізійних норм та висловлювати правові позиції щодо їх попередження.
- Спроможність визначати та розмежовувати обсяг повноважень дипломатичних представників і консульських працівників як суб'єктів міжнародного цивільного процесу.
- Вирішувати стандартні правові ситуації із застосуванням норм міжнародного цивільного процесу з використанням інформаційно-комунікаційних технологій і з урахуванням норм чинного законодавства.
- Знання основних засад цивільно-процесуального права країн ЄС та СНД.
- Самостійно складати проекти процесуальних документів, запитів, судових доручень, клопотань тощо.
- Здатність юридично грамотно визначати цивільну процесуальну правоздатність та дієздатність іноземних осіб у цивільному процесі.
- Здатність вести судове діловодство і організувати архівне зберігання судових документів відповідно до чинних нормативно-правових актів, знання основ судової статистики, володіння навичками складання судової звітності, а також навичками ознайомлення співробітників судів з чинними нормативними актами, рішеннями ЄСПЛ.

**Розклад занять з навчальної дисципліни на 2019/2020 н.р.
для студентів денної форми навчання**

Дата	Теми лекцій	Теми практичних занять	Теми самостійної роботи (есе або рефератів)
01.09.19 - 04.09.19	1. «Вступ до курсу. Поняття міжнародного цивільного	1. «Вступ до курсу. Поняття міжнародного цивільного	Предмет, метод і система міжнародного цивільного процесуального права.

	процесу.»	процесу.» <i>Основна література:</i> 1; 2; 3; 6	Зміст, структура, основні цілі курсу. Сучасні способи вирішення цивільних спорів з «іноземним» елементом. Практичне значення міжнародного цивільного процесу. Вітчизняна та зарубіжна наука про міжнародний цивільний процес.;
07.09.19 - 11.09.19	2. «Джерела сучасного міжнародного цивільного процесуального права»	2. «Джерела сучасного міжнародного цивільного процесуального права» <i>Основна література:</i> 2; 4; 5.	Система джерел міжнародного цивільного процесу: її співвідношення із системою джерел МПрП. Тенденції і напрямки розвитку системи джерел міжнародного цивільного процесу. Конфлікти в системі джерел міжнародного цивільного процесу і способи їх вирішення. Міжнародні організації, які опікуються питанням уніфікації норм міжнародного цивільного процесу.
14.09.19- 18.09.19	3. «Гармонізація Європейського цивільного процесу»	3. «Гармонізація Європейського цивільного процесу» <i>Основна література:</i> 1; 3; 8.	Правова основа гармонізація цивільного процесуального права в державах Європейського Союзу. Роль Європейського Суду Справедливості. Огляд чинних регламентів та директив, що формують Європейський цивільний процес.
21.09.19 - 25.09.19	4. «Принципи міжнародного цивільного процесу»	4. «Принципи міжнародного цивільного процесу» <i>Основна література:</i> 1; 3; 8.	Поняття і значення принципів міжнародного цивільного процесу. Їх система. Міжнародні договори, які визначають суть цих принципів. Принцип <i>lex fori</i> . Принцип взаємності. Принцип рівності судових процесів держав. Принципи міжнародного цивільного процесу UNIDROIT/ALI 2004.

28.09.19 - 02.10.19	5. «Правовий статус іноземних осіб у міжнародному цивільному процесі»	5. «Правовий статус іноземних осіб у міжнародному цивільному процесі» <i>Основна література:</i> 1; 4; 9	Історія розвитку інституту правового статусу іноземних осіб у міжнародному цивільному процесі. Діяльність <i>praetor peregrines</i> . Гаазька конвенція з питань цивільного процесу 1954 р. Гаазька конвенція про полегшення доступу до правосуддя за кордоном 1980 р. Договори про надання правової допомоги.
05.10.19 - 09.10.19	6. «Представництво у міжнародному цивільному процесі»	6. «Представництво у міжнародному цивільному процесі» <i>Основна література:</i> 1; 3; 8.	Значення інституту представництва у міжнародному цивільному процесі. Внутрішньо-правові та міжнародні засади його регулювання. Види судового представництва. Особи, які можуть виступати в якості представника іноземної особи в цивільному процесі. Іноземний адвокат як представник.
05.10.19 - 09.10.19	7. «Перекладач, експерт та держава як учасники міжнародного цивільного процесу»	7. «Перекладач, експерт та держава як учасники міжнародного цивільного процесу» <i>Основна література:</i> 1; 3; 10.	Питання мови у міжнародному цивільному процесі. Вимоги до перекладу процесуальних документів, закріплені у міжнародних правових актах. Залучення до судового процесу перекладача, його правовий статус. Перекладач у виконавчому провадженні. Процесуальний правовий статус експерта з іноземного права. <i>Amicus curiae</i> як учасник міжнародного цивільного процесу.
12.10.19 - 16.10.19	8. «Загальні положення про інститут міжнародної підсудності»	8. «Загальні положення про інститут міжнародної підсудності» <i>Основна література:</i> 1; 3; 7.	Поняття і ознаки міжнародної підсудності. Питання, які вирішує інститут міжнародної підсудності. Основні національні системи визначення міжнародної підсудності. Аналіз внутрішнього законодавства України, що містить норми інституту міжнародної підсудності. Напрямки та етапи уніфікації норм інституту міжнародної підсудності.

20.10.19 - 24.10.19	9.» Міжнародна загальна і міжнародна виключна підсудність»	«Міжнародна загальна і міжнародна виключна підсудність» <i>Основна література:</i> 1; 3; 6.	Поняття міжнародної загальної підсудності. Критерії її визначення. Категорії справ, для яких передбачено міжнародну виключну підсудність.
28.10.19 - 30.10.19	10.Судові доручення у міжнародному цивільному процесі	Судові доручення у міжнародному цивільному процесі <i>Основна література:</i> 2; 5; 6.	Поняття і види міжнародної правової допомоги. Судові доручення у міжнародному цивільному процесі: суть, види. Джерела правового регулювання надіслання і виконання судових доручень. Надання правової допомоги (надіслання та виконання судових доручень) відповідно до українського права.
1.11.19- 8.11.19	11.«Визнання і виконання іноземних судових рішень»	«Визнання і виконання іноземних судових рішень» <i>Основна література:</i> 1; 3; 8.	Значення інституту визнання і виконання іноземних судових рішень. Визначення категорій «іноземне судове рішення», «визнання іноземного судового рішення», «виконання іноземного судового рішення». Джерела правового регулювання визнання і виконання іноземних судових рішень в Україні: їх загальна характеристика та практика застосування.

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

1. наукової статті;
2. наукової доповіді;

3. тез наукової доповіді на конференції;
4. огляд судової практики;
5. есе за вузькоспеціальною проблематикою;
6. анотації прочитаної додаткової літератури з курсу, у т.ч. іноземної;
7. термінологічного словника
8. підготовки до практичних занять та заліку.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у «Методичних рекомендаціях до самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни «Міжнародний цивільний процес» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» зі спеціальності 081 «Право» / уклад. Г.А. Прохазка. Полтава : ПЮІ Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 26 с.

Інформаційне забезпечення курсу

Основні нормативно-правові акти

1. Віденська конвенція про право міжнародних договорів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118#Text (дата звернення: 26.08.2019).
2. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 26.08.2019).
3. Декларація про державний суверенітет України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12#Text> (дата звернення: 26.08.2019).
4. Закон України «Про міжнародні договори України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text> (дата звернення: 26.08.2019).
5. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text> (дата звернення: 26.08.2019).
6. Закон України «Про міжнародне приватне право». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text> (дата звернення: 26.08.2019).
7. Положення про порядок укладення, виконання та денонсації міжнародних договорів України міжвідомчого характеру, яке затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 17 червня 1994 р. N 422. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/422-94-%D0%BF#Text> (дата звернення: 26.08.2019).

8. Transnational civil procedure – formulation of regional rules URL: <http://www.unidroit.org/about-unidroit/work-programme?id=1625>. (дата звернення: 26.08.2019).

9. From Transnational Principles to European Rules of Civil Procedure URL: http://www.europeanlawinstitute.eu/projects/current-projects-contd/article/from-transnational-principles-to-european-rules-of-civil-procedure/?tx_ttnews%5BbackPid%5D=137874&cHash=30981e5bc9618fbff47b45f915463642. (дата звернення: 26.08.2019).

10. Initial report on the ELI-UNIDROIT 1st Exploratory Workshop URL: http://www.europeanlawinstitute.eu/fileadmin/user_upload/p_eli/Projects/ELI-UNIDROIT_Workshop_initial_report.pdf/. (дата звернення: 26.08.2019).

Основна література:

1. Галущенко Г.В. Питання міжнародного приватного права у міжнародних договорах України про правову допомогу. Київ: Видавництво «Юстініан», 2005. С. 44-50.

2. Комаров В.В. Цивільне процесуальне законодавство у динаміці розвитку та практиці Верховного Суду України. Х.: Право, 2012. 624 с.

3. Комаров В.В. Цивільний процес у глобальному контексті. Право України. 2011. № 10. С. 20-29

4. Фурса С.Я. Міжнародний цивільний процес України: Навчальний посібник. Практикум – К.: КНТ, 2010. 340 с.

5. Довгерт А.С., Кисіль В.І. Міжнародне приватне право. Загальна частина: підручник. – Київ: Алерта, 2012. 240 с.

6. Довгерт А.С., Кисіль В.І. Міжнародне приватне право. Особлива частина: підручник. К.: Алерта, 2013. 350 с.

7. Довгерт А.С., Кисіль В.І. Міжнародне приватне право. Науково-практичний коментар Закону. Х.: ТОВ «Одіссей», 2008. 195 с.

8. Борисова В.І., Жигалкін І.П., Хотенець П.В., Сибіга О.М. Окремі питання розгляду господарськими судами справ за участю іноземних юридичних осіб. – Х.: Право, 2012. 528 с.

9. Попко В.В. Уніфікація норм міжнародного приватного права в рамках Гаазької конференції: Монографія. К., 2007. 110 с.

10. Руденко О.В. Уніфікація норм міжнародного права в ЄС: Монографія. Чернівці, 2009. 120 с.

11. Черняк Ю.В. Інститут підсудності в міжнародному приватному праві країн Європейського Союзу та України: Монографія. – К.: Прецедент, 2008. – 180 с.
12. Цірат Г.А. Міжнародний цивільний процес: сучасний стан та перспективи міжнародно-правової уніфікації: монографія. – Х.: Видавництво Іванченко І.С., 2013. 482 с.
13. *Anna Tsirat, Gennadii Tsirat. Civil Procedure in Ukraine.* – Wolters Kluwer Law & Business, 2012. 187 p.
14. Storm M. Improving access to Justice in Europe. *TeKa Kom. Praw.* – OL PAN, 2010. – P. 216–217.
15. Principes de procédure civile propres à améliorer le fonctionnement de la justice R (84) 5, 28.02.1984 Юридичні і політичні науки 157 URL: <https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?command=com.instranet.CmdBlobGet&InstranetImage=603541&SecMode=1&DocId=682116&Usage=2>. (дата звернення: 26.08.2019).
16. ALI / UNIDROIT Principles of Transnational Civil Procedure URL: <http://www.unidroit.org/english/principles/civilprocedure/ali-unidroitprinciples-e.pdf>. (дата звернення: 26.08.2019).
17. Storme M. Approximation of Judiciary Law in the European Union / Storme M.; Rapprochement du Droit Judiciaire de l'Union europeenne. – Kluwer ; Dordrecht, 1994. – 225 p.
18. EC Regulation (1896/2006) European order for payment procedure URL: http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/judicial_cooperation_in_civil_matters/116023_en.htm. (дата звернення: 26.08.2019).
19. EC Regulation 861/2007 European Small Claims Procedure URL: http://europa.eu/legislation_Summaries/consumers/protection_of_consumers/116028_en.htm. (дата звернення: 26.08.2019).
20. From Transnational Principles to European Rules of Civil Procedure URL: <http://www.europeanlawinstitute.eu> (дата звернення: 26.08.2019).
21. Principes de procédure civile propres à améliorer le fonctionnement de la justice R (84) 5, 28.02.1984 URL: <https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?command=com.instranet.CmdBlobGet&InstranetImage=603541&SecMode=1&DocId=682116&Usage=2>. (дата звернення: 26.08.2019).
22. Andrews N. English Civil Procedure: Fundamentals of the New Civil Justice System / Andrews N. – Oxford : Oxford University Press. – . 50p.

Студенти *повинні*: активно працювати на практичних заняттях: брати участь в обговоренні дискусійних питань та розробленні кейсів, повною мірою долучатися до активних форм навчання, використовувати різноманітні джерела з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення бізнес-процесів. Пропущені практичні заняття відпрацьовуються.

Студентам *рекомендується*: брати участь у наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, написанні наукових статей і рефератів.

Викладач *бере до уваги* інші навчальні та наукові здобутки студента, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Обов'язковою вимогою є дотримання студентами норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять прошу використовувати мобільні телефони тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації. Можна приносити із собою питну воду. В разі нагальної потреби можна виходити із аудиторії, не заважаючи при цьому викладачу та іншим студентам.

Контрольні заходи результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Міжнародний цивільний процес» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Видами *поточного контролю* знань студентів є:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на *практичних заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, захист кейсу, підготовка і захист есе або реферату за ініціативи студента. За підсумками практичних занять студент може отримати від 0 до 4 балів;

– протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 8;

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на *лекційних заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування. За підсумками поточного контролю на лекціях студенти можуть отримати від 0 до 4 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів із навчальної дисципліни є *залік*, що оцінюється за шкалою від 0 до 28 балів. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та самостійної роботи, за якої студент допускається до заліку, становить 20 балів.

Питання для підготовки до заліку розміщено в АСУ та у «Методичних рекомендаціях до самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни «Міжнародний цивільний процес» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» зі спеціальності 081 «Право» / уклад. Г.А. Прохазка. Полтава : ПЮІ Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 26 с.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів

Лекційні заняття	Практичні заняття (поточний контроль)		Самостійна робота	Залік (підсумковий контроль)	Підсумкова оцінка знань
	Модуль № 1	Модуль № 2			
max 4	max 14	max 14	max 8	max 60	max 100

Шкала підсумкової оцінки знань студентів

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69

FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34